
23 august, 2010

Subiect: Proiectul de Ordonanța a Guvernului pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale cetățenilor romani și pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.102/2005 privind libera circulație pe teritoriul României a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European

In atenia:

**Domnului ministru Vasile Blaga și a Direcției Generale Juridice
Ministerul Administrației și Internelor**

În calitate de organizații care au ca misiune respectarea drepturilor omului și promovarea politicilor de bună guvernare în România, organizațiile semnatare vă transmit următoarele observații referitor la proiectul de ordonanță a guvernului privind cărțile de identitate biometrice următoarele:

Ministerul Administrației și Internelor nu a prezentat nicio dovadă din care să rezulte că prezentele cărți de identitate nu pot să co-existe cu cărțile electronice de identitate, propuse a fi implementate începând cu 1 ianuarie 2011.

Nu există niciun studiu din care să rezulte problemele și numărul de cazuri de falsificare a prezentelor acte de identitate, nici care să demonstreze necesitatea noilor acte de identitate, și nici o analiză cost/beneficiu a noilor implementări tehnologice.

Aderarea României la spațiul Schengen **NU** impune existența obligatorie a cărților de identitate electronice. Rapoartele europene pregătite de ENISA 1 (Privacy Features of European eID Card Specifications, ENISA, Ian 2009 <http://www.enisa.europa.eu/act/it/eid/eid-cards-en>) demonstrează că **există chiar state europene care nu au niciun fel de act de identitate obligatoriu** (Danemarca, Irlanda, Letonia, etc.) și acest lucru nu le împiedică participarea în programul Schengen.

Cunoaștem că există discuții cu privire la interoperabilitatea actelor de identitate electronice în diverse programe europene (cum ar fi STORK), dar acestea nu impun și nici nu recomandă la acest moment implementarea obligatorie a unor astfel de acte.

În acest conext și în urma dezbaterii organizate de către Ministerul Administrației și Internelor în data de 20 August 2010, susținem **renunțarea sau amânarea acestui proiect de acte electronice de identitate, ca fiind nenesesar și inoportun în acest moment.**

De asemenea, în condițiile în care se va continua acest proiect, **susținem în mod obligatoriu necesitatea menținerii unei alternative de carte de identitate (așa cum exista actualmente) pentru persoanele care, din diverse motive de conștiință, securitate sau opinie, nu doresc obținerea unui act electronic de identitate.**

Cu atât mai mult cu cât această opțiune nu împiedică cu nimic obligațiile României față de Uniunea Europeană sau călătoria cetățenilor români în spațiul Schengen.

Dezbateră organizată de MAI a dus la posibilitatea lămuririi asupra unor serii de

aspecte tehnice (tehnologia folosită, inexistența unei baze de date cu amprente, modul de stocare a datelor biometrice și cine are acces la ele etc.)

Totuși, având în vedere o iminentă atingere a dreptului la viață privată prin reglementarea colectării de date cu caracter personal de la toți cetățenii români, **se impune în mod obligatoriu:**

- adoptarea unui astfel de act normativ doar printr-o lege, și nu printr-o ordonanță a guvernului (vezi mai jos argumentele juridice deja prezentate de APADOR-CH);**
- **realizarea și publicarea unor studii de impact asupra vieții private (privacy impact assesment) și a soluțiilor de securitate alese, înaintea prezentării propunerii de act normativ, în cursul și la finalul implementării propuse.** Aceste studii trebuie făcute de experți recunoscuți în domeniul respectiv și disponibile public. Studiile trebuie să explice noțiunile tehnice și de securitate;
- **inclusiunea în textul actului normativ a principiilor de securitate și protecție a vieții private** (de ex. inexistența bazei de date unice cu date biometrice, drepturi de acces asupra datelor biometrice, interoperabilitate cu alte instituții similare din alte țări), ca și a sancțiunilor drastice pentru încălcarea acestora;
- **realizarea unei analize de necesitate și eficiență a introducerii noilor acte electronice de identitate, prin prezentarea publică a numărului de cărți de identitate falsificate în ultimii ani și a costurilor actualului proiect (estimat la 32 de milioane de euro).**

Bogdan Manolea, director executiv Asociația pentru Tehnologie și Internet

Liana Ganea, director programe ActiveWatch – Agenția de Monitorizare a Presei

Ioana Avădani, director executiv Centrul pentru Jurnalism Independent

Cristi Godinac, președinte Federația Română a Jurnaliștilor MediaSind

Florin Buhuceanu, președinte Asociația ACCEPT

Contact: Bogdan Manolea 0721 205 603

COMENTARIILE APADOR-CH

cu privire la proiectul de Ordonanță a Guvernului pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reședința și **actele de identitate ale cetățenilor români** și pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.102/2005 privind libera circulație pe teritoriul României a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European

APADOR-CH consideră că introducerea unei reglementări care lezează foarte grav dreptul la viață privată al persoanei nu trebuia să fie inițiativa Guvernului, pe calea unei

ordonanțe, ci trebuia să facă, în exclusivitate, obiectul unui proiect de lege care să intre în dezbaterile Parlamentului.

În acest sens, APADOR-CH consideră că **adoptarea ordonanței** al cărei proiect este supus dezbaterii publice este **neconstituțională**, întrucât se încalcă dispozițiile art. 115 alin. 1 și 6 din Constituție, potrivit cărora **nu pot fi emise nici ordonanțe simple și nici ordonanțe de urgență prin care sunt afectate drepturile și libertățile prevăzute de Constituție.**

Or, dreptul la viață privată este prevăzut în art. 26 din Constituție și, în raport de considerentele pe care le vom prezenta în continuare, măsurile din proiectul de ordonanță afectează grav acest drept, prevăzut atât în Constituție, cât și în art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

APADOR-CH atrage atenția că în cazul acestui proiect de act normativ **nu au fost respectate dispozițiile art. 6 alin. 2 și 4 din Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională, întrucât a fost fixat un termen mai scurt decât cel minim de 10 zile prevăzut de lege pentru trimiterea observațiilor, comentariilor, propunerilor, iar, pe de altă parte, proiectul nu a fost publicat cu cel puțin 30 de zile înainte de supunerea lui spre adoptare.**

De asemenea, **întâlnirea dedicată dezbaterii publice a proiectului, solicitată de această asociație în conformitate cu art. 6 alin. 7 din Legea nr. 52/2003 a fost programată la un interval de timp nerezonabil de scurt față de data solicitării**, care nu permite, în mod obiectiv, pregătirea corespunzătoare a întâlnirii și nici participarea tuturor persoanelor interesate.

*

Cu privire la conținutul proiectului:

1. Asociația solicită să se prevadă expres în proiect **dreptul de opțiune al cetățeanului** între a i se elibera o carte de identitate/reședință **obișnuită** (actualul tip) și o carte electronică de identitate/reședință.

APADOR-CH atrage atenția că tehnologia folosită de cardul electronic de identitate este una de tip RFID (identificare prin radio-frecvență) în genul celei care permite citirea prețului unui produs după codul de bare atașat. Cipul din cardul electronic de indentitate al fiecărei persoane are rolul codului de bare atașat fiecărui produs.

Aplicația uzuală a tehnologiei este identificarea animalelor și a obiectelor.

Extinderea acestei tehnologii la oameni a generat în permanență controverse la nivel mondial pe motiv că nu oferă garanții pentru respectarea dreptului la viață privată, întrucât permite aflarea datelor personale ale deținătorului de card electronic de identitate de către oricine are un aparat în genul cititorului de coduri de bare. De asemenea, tehnologia RFID permite monitorizarea în orice loc și în orice moment a oricărei persoane și prezintă riscul clonării cipului din cardul electronic de identitate.

Proiectul de ordonanță luat în discuție nu permite celor care consideră că tehnologia „codului de bare” nu le oferă suficiente garanții de respectare a vieții private să opteze pentru varianta de până acum, „clasică”, simplă, a cărții de identitate.

Același regim este prevăzut în ordonanța și pentru cărțile de rezidență (pentru cetățenii străini), care vor fi numai în format electronic.

Obligativitatea cărții electronice de identitate/rezidență și neprevăderea expresă în proiectul ordonanței a unui drept de opțiune al persoanei între cardul „simplu” de identitate și cel electronic constituie o restrângere nejustificată adusă dreptului la viață privată garantat prin art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În consecință, APADOR-CH solicită ca la art. 18 din OUG nr. 97/2005 (art. I pct. 15 din proiect) să se introducă un nou alineat, alin. 5, cu următorul cuprins:

*„În cazul în care o persoană nu este de acord cu preluarea datelor biometrice necesare întocmirii cărții electronice de **identitate**, acesteia i se va elibera o carte de identitate, în formatul anterior introducerii cărții electronice”*

În mod corespunzător, la art. 33/3 din OUG nr. 102/2005 (art. II din proiect) trebuie introdus un nou alineat, alin. 3, cu următorul cuprins:

*„În cazul în care o persoană nu este de acord cu preluarea datelor biometrice necesare întocmirii cărții electronice de **rezidență**, acesteia i se va elibera o carte de rezidență, în formatul anterior introducerii cărții electronice”*

2. Asociația își manifestă opozitia față de reglementările din proiect care prevăd includerea amprentelor persoanei în datele conținute de cardul electronic de identitate/rezidență.

În condițiile în care există posibilitatea accesării necontrolate (de către oricine își procură un aparat în genul cititorului de prețuri din supermarket) și a clonării acestor carduri, preluarea amprentelor și stocarea lor pe cartea de identitate/rezidență constituie **măsuri excesive, dispuse de autoritățile naționale fără a exista expres o asemenea obligație în legislația europeană invocată în nota de fundamentare a proiectului de ordonanță.**

În acest sens, asociația atrage atenția că **în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) este considerată o încălcare a dreptului la viață privată, garantat în art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, crearea și deținerea de către autorități a unei baze de date cu amprentele unor persoane care nu au fost condamnate penal** (hotărârea CEDO din 4 decembrie 2008 în cazul S. and Marper c. Marea Britanie, prin care au fost soluționate plângerile cu nr. 30562/04 și 30566/04).

De aceea, având în vedere că solicitarea eliberării unei cărți de identitate/reședință nu constituie prin ea însăși o infracțiune, **este necesar să amprentele să fie eliminate din datele biometrice preluate pentru eliberarea cardului electronic de identitate.**

3. Asociația consideră că un pericol pentru viață privată îl reprezintă și numărul excesiv de mare al autorităților prevăzute în proiect că având drept de acces și prelucrare a datelor personale, inclusiv biometrice, ale persoanelor (art.I pct. 8 din proiect).

Cu cât numărul acestor autorități este mai mare, iar accesul se va putea face în bază unui simplu protocol, cu atât mai greu va fi de controlat și verificat accesul la date și respectarea dreptului la viață privată.

În consecință, **asociația solicită ca numărul acestor autorități să fie restrâns la minimumul strict necesar și că dispoziția care prevede, generic, posibilitatea ca orice persoană juridică să acceseze aceste date să fie înlăturată.**

*

În concluzie, APADOR-CH solicită executivului să nu intervină cu reglementări care afectează dreptul la viață privată și care, potrivit Constituției, se pot face doar prin lege. În situația în care, totuși, această ordonanță va fi supusă adoptării, asociația solicită ca observațiile sale să se regăsească în forma finală a actului normativ.

APADOR-CH

20 august 2010